

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ

ΕΙΣ ΜΥΗΜΗΝ ΜΙΜΗΣ ΦΡΑΓΚΑΚ

Συμπληρώνονται σήμερα τρία χρόνια από τότε που η προσφιλής θυγάτηρ μου Μιμή Φραγκάκι Φιλολόγος, άφησε το μάταιο τούτο κόσμο. Έπειδή η Μιμή Φραγκάκι είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον Ιωάννη Κονδυλάκη, την έκδοσιν τῶν «Απάντων» τοῦ ὁποίου ἐπεμελήθη, θεωρῶ χρέος μου νὰ προσθέσω εἰς ὅσα Ἐκείνη ἀναφέρει στὸ «Εἰσαγωγικὸ Σημείωμα» τοῦ «Πατούχα» τὰ κατωτέρω, ἀντλώντας ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «Ἡράκλειον» τοῦ ἀειμνήστου ἀναδόχου μου Ἀντωνίου Βορεάδου: Ὡς γνωστόν, ὁ Κονδυλάκης ἐδραπέτευσε ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο, στίς 22 Ἰουλίου τοῦ 1889, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως σαφῶς φαίνεται ἀπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ «Ἡμέραι κινδύνων καὶ φόβων» τὰ ὁποία ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν «Ἐφημερίς» εἰς σειρὰν φύλλων («Ἀπαντα» τόμος Α' σελ. 212), ἐπειδὴ ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ του ἐξ αἰτίας ἄρθρων τοῦ εἰς τὴν ἐφημερίδα τοῦ Ἡρακλείου «Νέα Ἑβδομάς», μετὰ τὰ ὁποία ἐξεσήκωνε τοὺς Κρητικούς. Καθὼς φαίνεται ἐκ τῆς κατωτέρω εἰδήσεως, τὴν ὁποίαν σταχυολογῶ ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «Ἡράκλειον» ὁ Κονδυλάκης καθ' ὄν χρόνον εἶχε καταφυγεῖ εἰς Ἀθήνας, κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν τούρκων ἐρήμην, εἰς δεσμὰ, ὡς ἐνεχόμενος εἰς τὰς ταραχάς, καὶ ἡμνηστεύθη τῷ 1894 μετὰ τινῶν ἄλλων: Ἐφημερίς «Ἡράκλειον» ἀρ. φύλλου 25 τῆς 27.1.1894, σελ. 206. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ: Ὁ ἐν Πειραιεὶ πρόξενος τῆς Τουρκίας δι' ἐγγράφου ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀστυνομίας, ὅτι τῆ συστάσει τῆς Α. Ἐξ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Κρήτης, ἡ Α.Α.Μ. ὁ Σουλτάνος ἀπένειμε χάριν εἰς 15 Κρήτας, καταδικασθέντας ὡς ἐνεχομένους εἰς τὰς συμβάσας κατὰ τὴν τελευταίαν ἀνωμαλίαν ταραχῶν ἀπουσιάζοντας ἕνεκα τούτου εἰς τὴν ἄλλοδαπήν. Οἱ ἀμνηστευθέντες εἶναι οἱ ἑξῆς: Ἰωάννης Κονδυλάκης, Κων. Μάτοχος, Ι. Ἀλβαράκης...» (Προβλ. πρὸς ἑτέραν προηγουμένην εἰδήσιν τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος τῆς 6.1.1894 καθ' ἣν ὁ ἐν Ἀθήναις Αὐτοκράτορικὸς Ὄθωμανὸς πρεσβευτῆς ἐγνωστοποίησεν ὅτι ἡ Α.Μ. ὁ Σουλτάνος ἠδόκησε νὰ παράσχη χάριν εἰς τοὺς Κρήτας Σπ. Ὀρφάνον κλπ. οἵτινες εἶχον καταδικασθῆ ἑρήμην εἰς δεσμὰ).

Συνεπῶς ἡμνηστευμένος κατέβητῃ ἐπὶ τὴν Κρήτην ὁ Κονδυλάκης τῷ 1896 καὶ μετὰ τὴν Πανεπιστημιακὴν Φάλαγγα τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1897 ὡς δημοσιογράφος καὶ ὡς πολεμιστῆς (εἰς. σημ. «Πατούχα» σελ. 19 ὑποσ. 3).

Στὸ μεταφραστικὸ ἔργο τοῦ Κονδυλάκη (εἰς. σημ. «Πατούχα» σελ. 22), πρέπει νὰ προσθέσω μεν καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ «Καπετάν Φρακάσας». Ἰδοὺ τὴν ἀναγράφει ὁ Ἀντώνιος Βορεάδης εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 38 φύλλον τοῦ «Ἡρακλείου»: «Ὁ Καπετάν Φρακάσας, τὸ θαυμάσιον μυθιστόρημα τοῦ Θεοφίλου Γκωτιέ, ἤρξατο ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις εἰς φυλλάδια καὶ δημοσιευόμενος ἐν

ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν 4ην Σελίδα

Ἡ ἴσως

ΥΠΟ Τ

Ὁ Εὐτύχης καὶ ἡ Λεμονιά ἀποτελοῦσαν τὸ ζηλευτότερο ζευγάρι στὸ χωριό. Λεβέντης αὐτὸς, δεμένος παλλίκαρος κι' ἡ Λεμονιά κάστανο. Ροδοκόκκινη, λυγρὴ μετὰ ξέχειλη ὑγεία. Ὅλο τῆς τὸ κορμὶ ἦτανε τόσο τραγανὸ πού δὲν τσιμπιότανε. Τὸ χωριὸ τὴν καμάρωνε κι' ὁ Εὐτύχης περήφανος κι' εὐτυχισμένος δὲν τὴ χόρταινε. Δουλεύανε μαζὶ στὰ χωράφια, στ' ἀμπέλι, στίς ἑλῆς, στὸ θέρος, στὸ τρύγος, κι' ὁ Εὐτύχης, ὅλο χάρια καὶ φιλιὰ καὶ παινεύματα κι' ὅταν φούντωνε ὁ ἐνθουσιασμός του ξεσποῦσε σὲ μαντινάδες, ὅλο φλόγα καὶ ἔρωτα.

Ὅπως δοτανίζανε τὰ σπαρτὰ ξαφνικὰ τῆς ἔλεγε:

— Λεμονιά μου, γροῖκα. «Ὅσ' ἄστρα ἔναι στὸν οὐρανὸ καὶ φύλλα στὸ σπαρμένο, τόσες φορές νὰ σὲ φιλῶ τὴν ὥρα δὲ χορταίνω».

Κι' ἡ Λεμονιά τ' ἀπαντοῦσε:

— Κι' ἐγώ, Εὐτύχη μου, κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο κι' ὄντε θὰ γαῆρομε ἀργὰ στὸ σπῆτι θὰ σοῦ τ' ἀποδείξω...

Κι' ὅταν ἐποτίζανε πάλι τὸ περβόλι κι' ἔβλεπε ὁ Εὐτύχης τὴ Λεμονιά ξυπόλητη καὶ ξεστίθωτη κι' ἀνακουμπομένη, ἐφούντωνε καὶ τραγοῦδιε.

— «Γινοῦ στὸν κάμπο Λεμονιά κι' ἐγὼ στὰ ὄρη χιόνι, νὰ λυάνω νὰ ποτίζουνται οἱ ἰδρωσεροὶ σου κλώνοι».

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΜΑΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἐκ τῆς 1ης σελίδος τῆ ἐπιφυλλίδι τῆς κρατίστης «Ἐφημερίδος». Ἡ μετάφρασις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν συντακτῶν τῆς «Ἐφημερίδος» προσφιλοῦς δὲ συμπολίτου ἡμῶν κ. Ἰωάννου Κονδυλάκη. Ὅσοι γνωρίζουν—καὶ τοιοῦτοι εἶναι πολλοί—μεθ' οἷας δεξιότητος καὶ γλαφυρότητος γράφει τὴν γνώσασαν ὁ κ. Ι. Κονδυλάκης, ἐνοοῦσι ποίας καλολογῆς θὰ ἔχη ἡ μετάφρασις τοῦ Καπετᾶν Φρακάσα, προελθοῦσα ἐκ τοῦ ἠσκημένου καλάμου του. Ὁ Καπετᾶν Φρακάσας πρέπει νὰ ἀναγνωσθῆ ὑπὸ πάντων».

Καί... ἕνας ἀκόμη ἐπαινος τοῦ Βορεᾶδι πρὸς τὸν Λαογράφο Κονδυλάκη (ποῦ ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸν Νικόλαο Πολίτη, συνέβαλε ζωηρῶς στὰ Λαογραφικὰ τῆς Κρήτης, γράφοντας στὸ Δελτίον Ἱστορικῆς Ἐθνολογικῆς ἑταιρείας, στὸ περιοδικὸν «Ἐστία» στὸ περιοδικὸν «Ἐβδομάς», ἤδη ἀπὸ τοῦ 1883), ἐπ' εὐκαιρίας τῆς ἐκδόσεως τῶν «Ἰκαριακά» ἀπὸ τὸν Ἐπ. Σταματιάδην: «ΤΟΙΣ ΗΜΕΤΕΡΟΙΣ ΛΟΓΙΟΙΣ:... Ἡ σκέψις τοῦ λογίου ἀνδρὸς τῆς Σάμου, εἶναι ὀρθοτάτη, ἀλλὰ τίς ἐξ ἡμῶν σκέπτεται τοιαῦτα πράγματα; Ἐκτὸς γλωσσικῶν τιῶν παρατηρήσεων εἰς τὴν Κρητικὴν διάλεκτον ὑπὸ τοῦ συμπολίτου καθηγητοῦ τοῦ Παν)μίου κ. Γ. Χα

τζηδάκι, δημοσιευθεισῶν, τῆς ὑπὸ κ. Ν. Σταυράκη καταρτισθείσης καὶ ἐκδοθείσης Στατιστικῆς τῆς Κρήτης καὶ διαφόρων ἐν διαφόροις φύλλοις καταχωρισθισῶν ἱστορικῶν καὶ λαογραφικῶν διατριβῶν ὑπὸ τῶν κ.κ. Γ. Ι. Καλαϊσάκη καὶ Ἰωάννου Κονδυλάκη, ἀμφοτέρων σπουδασόντων νὰ διασωσῶσιν εἰς τὰς ἐπιούσας γενεὰς τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν συμπολιτῶν των, ὁσημεραι ἀλλοιούμενα καὶ ἐξαφανιζόμενα ὑπὸ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ λεγομένου πολιτισμοῦ, οὐδεμίαν ἄλλην σχετικὴν ἐργασίαν ἀξίαν λόγου γινώσκω μὲν ἡμεῖς γενομένην ὑπὸ συμπολίτου... Λυπούμεθα διότι ἐκ τῶν ἐγχωρίων λογίων οὐδεὶς ἀποφασίζει κατὰ μίμησιν αὐτῶν νὰ ἐρευνησῆ ἕν σημεῖον τῆς πατρίδος του, νὰ ἐξακριβώσῃ μίαν παράδοσιν νὰ διασώσῃ ἕν ἔθιμον αὐτῆς. Καὶ ἐπισκοτιζονται μᾶλλον προϊόντος τοῦ χρόνου ταῦτα καὶ καθίστανται μᾶλλον δυσεξιχνίαστα» (Ἐφημ. «Ἡράκλειον» ἀρ. φύλλου 23 τῆς 13.1.1894).

Καὶ μία προσθήκη εἰς τὰ γενεαλογικὰ τοῦ Ἰωάν. Κονδυλάκη: Εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἡράκλειον» τῆς 23.12.1893, εἰς πρόγραμμα πληστηριασμοῦ, ἀναφέρεται εἰς Πατὰ Γρηγόριος Κονδυλάκης, τοῦ ὁποίου τὰ ντήματα εἰς χωρίον Κρεββατὰ εἰς θέσιν Ἀστροκοίλι.

ΣΗΜ. Σκόρπια φύλλα τῆς ἐφημερίδος «Ἡράκλειον» ὑπάρχουσιν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς. Πλήρης σειρὰ εἰς τὸ Ἱστορικ. Ἀρχεῖον Κρήτης.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Κ. ΦΡΑΓΚΑΚΙ
Φιλοθέη 28.7.68

Η ΠΛΑΤΕΙΑ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΧΑΝΙΑ.— Ἡρχισεν ἡ κατεδάφισις τῶν ἐπὶ τῆς Πλατείας Εἰσοδεῶν καὶ ὁδοῦ Χάληδων ρυμοταμημένων παλαιῶν κτισμάτων.